

Redaksjonelt

”Mellom monolog og dialog” kunne vært en mangetydig tittel på denne presentasjonen av de tre artiklene som er å lese i dette nummeret av *Tidsskrift for kulturforskning*. I de to første artiklene, som begge representerer det stadig voksende forskningsfeltet krigsminnekultur, analyserer forfatterne ulike yringer knyttet til to ulike minneplasser; tidligere åsteder for henholdsvis massehenrettelser under annen verdenskrig og Holocaust. På bakgrunn av til dels ulike kildetyper og metodologiske strategier, undersøker de begge den sosiale minneproduksjonen rundt de to plassene ut fra dikotomien dialog-monolog.

I sin artikkel om Falstadskogen i Nord-Trøndelag viser Leiv Sem hvordan den interne dynamikken i utviklingen av denne minneplassens meningsinnhold foregår i en stadig pågående forhandling. Minneplassens mening skapes i *dialogen* mellom minnesmerker og publikum, påpeker Sem. Det er ikke en monolittisk forståelse av Falstadskogen som gjør stedet relevant for ulike grupper og generasjoner, men nettopp debatter omkring minneplassen – debatter hvor verdier blir utfordret og satt i spill.

Framfor å analysere den generelle diskursen rundt en minneplass, tar Kyrre Kverndokk utgangspunkt i en 15 år gammel jentes fortelling om sitt møte med den tidligere dødsleiren Auschwitz-Birkenau. Fortellingen brukes til å drøfte hvordan organiserte skoleturer til forhenværende døds- og konsentrasjonsleire kan ses som del av en større erindringsprosess. Ved å avdekke flere meningslag og ”stemmer” gjennom sin lesning, viser Kverndokk hvordan teksten kan betraktes som en del av en større *monologiseringsprosess*. Denne prosessen, hevdes det, hindrer mer enn den muliggjør mulighetene for en grunnleggende diskusjon rundt de moralske og historiske dimensjonene ved slike ritualiserte reiser.

Eva Remes artikkel tar utgangspunkt i tidsrommet 1850–1940 da moderniteten for alvor ble manifestert gjennom stadig nye gjenstands-repertoar og -kategorier. Reme viser hvordan man i samtidens foranderlige gjenstandsdiskurs har forsøkt å komme i dialog med tingene for derigjennom å avdekke nye praksisformer og virkelighetsforståelser: Fra Eilert Sundts forvandling av allmuens ting til berettende tradisjonsbærere, helt til mellomkrigstidens tolkninger av tidens gjenstander som en objektivisering av kroppslig vitalisme. Nye idealer og tankesett ble med andre ord hele tiden satt på dagsorden gjennom denne vedvarende *dialogen* med det materielle.

Til slutt i denne utgaven har vi viet plass til et lengre bokessay av Bente V. Hellang som skriver om bruken av norske folkeviser i formidlingssammenheng, samt to bokmeldinger. Birgitta Meurling drøfter familielivets kulturhistorie, slik det framstilles i antologien *I gode og vonde dager. Familieliv i Norge frå reformasjonen til vår tid*, mens Kari Telste vurderer den aktuelle antologien *Evig din? Ekteskaps- og samlivstradisjoner i det flerreligiøse Norge*.

God lesning!

Hilsen redaksjonen